

Lausunto Porvoon kaupungin rakennusjärjestysehdotuksesta

Uudenmaan jätelautakunta 25.11.2025 § 33
343/14.07.02/2025

Valmistelija

vastaava jäteasiaintarkastaja Pamela Ek, ujl@ujlk.fi, puh. 020 690 145

Porvoon kaupunki pyytää Uudenmaan jätelautakunnan lausuntoa kaupungin rakennusjärjestysehdotuksesta (liite 4). Lausunto pyydettiin 10.11.2025 mennessä, mutta jätelautakunnalle on myönnetty lisääikaa 27.11.2025 asti.

Porvoon kaupungin voimassa oleva rakennusjärjestys on tullut voimaan 12.12.2007. Rakennusjärjestyksen uudistamiseen on ryhdytty muuttuneen lainsäädännön vuoksi; uusi rakentamislaki on astunut voimaan 1.1.2025.

Jätehuoltoviranomainen on tutustunut rakennusjärjestysehdotuksen jätehuoltoon koskeviin määräyksiin.

Ehdotuksen 23 §:n 23.5 kohdan ja 24 §:n 24.10 kohdan mukaan kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmän rakentaminen sekä asentaminen tai uusiminen on vapautettu luvanvaraisuudesta, kun kysymyksessä on ns. harmaavesijärjestelmästä, joka ei sijoitu pohjavesi- tai ranta-alueelle tai, kun rakennuksessa on ns. kantovesi ja se sijoittuu muualle kuin asemakaava-alueelle.

Muita kiinteistökohtaisia jätevesijärjestelmiä ei mainita rakennusjärjestysehdotuksessa, joten sellaisen jätevesijärjestelmän rakentaminen, asentaminen ja uusiminen, johon johdetaan WC-vettä, on edelleen luvanvaraista.

Ehdotuksen 41 §:n 41.1. kohdassa määrätään jätteen keräysvälineistä, jätekatoksista ja -aitauksista sekä kompostoreista. Määrätään, että komposti on sijoitettava 5 metrin etäisyydelle naapurin rajasta. Naapurin kirjallisella suostumuksella sen voi sijoittaa lähemmäs rajaa. Samassa kappaleessa todetaan, että alueellisia jätehuoltomääräyksiä on noudatettava.

Jätelautakunnan lausunto:

Jätelautakunta haluaa lausunnollaan varmistaa, että rakennusjärjestysehdotuksen jätehuoltoon koskevat määräykset eivät ole ristiriidassa jätehuoltomääräysten tai jätelainsäädännön tarkoituksen tai tavoitteiden kanssa eivätkä vaikeuta jätehuoltoon.

Jätevesijärjestelmien luvanvaraisuudesta:

Asuinkiinteistöjen kiinteistökohtaisiin jätevesijärjestelmiin johdettujen jätevesien jätehuolto kuuluu jätelain mukaan kunnan vastuulle. Käytännössä tämä tarkoittaa, että kunnallisella jäteyhtiöllä on velvollisuus tyhjentää jätevesijärjestelmiin kertyvät jätevesilietteet ja kuljettaa ne jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi. Tästä syystä jätevesijärjestelmien sekä niiden luokse johtavien kulkuväylien kunnossapidosta, lietteen tyhjentämisestä ja kuljettamisesta määrätään jätehuoltomääräyksissä (32 ja 33 §).

Ns. harmaavesijärjestelmillä tarkoitetaan saostussäiliöitä tai pienpuhdistamoita, joihin johdetaan vain pesuvesiä, ei WC-vesiä. Pieni osa näistä jätevesijärjestelmistä on sellaisia, että kiinteistön haltija voi tietäen jätahuoltomääräyksissä määrätyn edellytyksin tyhjentää lietteet itse. Valtaosa järjestelmistä kuitenkin edellyttää jäteyhtiön suorittamaa tyhjennystä vähintään kerran kahdessa vuodessa.

Jotta lieteauto pääsee tyhjentämään tällaisen jätevesijärjestelmän lietteet, on erittäin tärkeää, että järjestelmä rakennetaan paikkaan, johon on esteetön pääsy tyhjentäjälle. Tämän vuoksi 1.12.2025 voimaan tulevissa jätahuoltomääräyksissä määrätään, että kiinteistön haltijan on huolehdittava lietesäiliölle (jätevesijärjestelmälle) johtavan ajoväylän ja kulkureitin soveltuvuudesta tyhjennykseen sekä niiden kunnosta, esteettömyydestä ja puhtaanapidosta (32 §). Etäisyys tyhjennettävän säiliön ja lieteauton välillä saa olla enintään 150 m.

Rakennusjärjestysehdotuksessa määrätään, että asennettavan jätevesijärjestelmän tulee noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä, vaikka järjestelmä olisi vapautettu luvanvaraisuudesta. Jätahuoltoviranomainen katsoo kuitenkin, että vastuun jättäminen yksinomaan kiinteistön haltijalle on riskialtista, sillä kiinteistön haltija ei välttämättä tiedosta, että jätevesijärjestelmien ja niiden kulkuväylien kunnossapidosta sekä lietteen tyhjentämisestä ja kuljettamisesta määrätään jätahuoltomääräyksissä. Jätevesijärjestelmän rakentaminen edellyttää asiantuntemusta, suunnittelua ja resursseja. Järjestelmän siirtäminen jälkikäteen on usein vaikeaa ja aiheuttaa merkittäviä kustannuksia.

Tämän vuoksi jätahuoltoviranomainen katsoo, että myös ns. harmaavesijärjestelmien rakentaminen tulisi olla luvanvaraista, jotta jätevesijärjestelmän sijaintiin kiinteistöllä voidaan tarvittaessa puuttua ennen rakentamista. Tämä varmistaa, että tyhjennys on teknisesti ja logistisesti toteutettavissa sekä, että jätevesijärjestelmä täyttää jätahuoltomääräysten edellytykset.

Harmaavesijärjestelmien mahdollinen kuormitus ja ympäristöhaitta on pienempää kuin WC-vesien jätevesijärjestelmien. Mutta jäteyhtiön tyhjennysvelvollisuuden vuoksi harmaavesijärjestelmien sijainti kiinteistöllä on jätahuollon näkökulmasta yhtä merkittävä tekijä, kun päätetään jätevesijärjestelmien rakentamisen luvanvaraisuudesta.

Kiinteistön haltijalle aiheutuu kohtuutonta haittaa, jos hän joutuu siirtämään jätevesijärjestelmänsä jälkikäteen, jotta tyhjennys olisi mahdollista ja järjestelmä täyttäisi jätahuoltomääräysten edellytykset.

Jätevesilietteen asianmukaisen jätahuollon varmistamiseksi ja kiinteistön haltijan etujen turvaamiseksi, jätelautakunta esittää, että rakennusjärjestysehdotusta muutetaan siten, että myös ns. harmaavesijärjestelmien rakentaminen määrätään luvanvaraiseksi (23 §:n 23.5. 1)).

Ns. harmaajätevesijärjestelmien asentaminen ja uusiminen voidaan jätahuoltoviranomaisen näkemyksen mukaan vapauttaa luvanvaraisuudesta, mikäli järjestelmän sijainti kiinteistöllä ei muutu (24 §:n 24.10. 1)). Ns. kantovedelliset jätevesijärjestelmät eivät edellytä jäteyhtiön tyhjennystä, joten niiden rakentaminen, asentaminen ja uusiminen voidaan

jätehuoltoviranomaisen näkemyksen mukaan vapauttaa luvanvaraisuudesta (23 §:n 23.5. 2) ja 24 §:n 24.10. 2)).

Jätehuoltoviranomainen huomauttaa, että jätelautakunta antoi lausunnon Sipoon kunnan rakennusjärjestysehdotuksesta 14.10.2025. Ehdotuksen mukaan kaikkien jätevesijärjestelmien rakentaminen on jatkossakin luvanvaraista Sipoossa. Jätelautakunta katsoo, että yhdenmukaiset jätehuolto ja jätevesilietteitä koskevat rakennusjärjestysmääräykset naapurikunnissa edistäisivät sääntelyn selkeyttä ja tasapuolisuutta ottaen huomioon, että kunnissa on voimassa samat jätehuoltomääräykset.

Kompostoreista:

Jätelainsäädännön, ympäristöministeriön ja myös EU:n tavoitteena on lisätä kierrätyskelpoisten jätteiden kierrätysastetta. Biojäte on tässä keksiseissä asemassa ja sen lajittelua ja kierrätystä on edistettävä.

Porvoon keskustaajamassa sijaitsevien asuinkiinteistöjen haltijoilla on jäteasetuksen perusteella velvollisuus lajitella biojäte erilleen muusta jätteestä. Kompostointi kiinteistöllä on jäteasetuksen ja jätehuoltomääräysten mukainen sallittu tapa käsitellä lajiteltu biojäte. Mikäli biojäte ei kompostoida, kiinteistöllä on oltava erillinen biojäteastia, jonka tyhjentämisestä huolehtii jäteyhtiö.

Biovelvollisuus astui voimaan Porvoon keskustaajamassa 1.4.2024 ja sen myötä kompostoitavien kotitalouksien määrä on kasvanut. Tämän johdosta kompostointia koskevia jätehuoltomääräyksiä on sopeutettu ja muutettu ottaen huomioon lainsäädännön muutokset ja käytännön kokemukset jätehuoltomääräysten soveltamisesta. Määräysten on oltava riittävän tarkkoja, jotta kompostoinnilla saavutetaan todellista biojätteen kierrätystä, mutta samalla riittävän joustavia, jotta edistetään kompostointia ja sitä kautta biojätteen kierrätystä.

Kompostorin sijainnista määrätään jätehuoltomääräyksissä siten, että kompostori on sijoitettava, rakennettava, käytettävä ja hoidettava niin, ettei siitä aiheudu roskaantumista eikä haittaa tai vaaraa terveydelle, ympäristölle tai naapureille (14 §). Kompostori voi myös olla muutaman lähekkäin sijaitsevan kiinteistön tai asunnon yhteisessä käytössä, ja jätehuoltoviranomainen kannustaa yhteiskäyttöön erityisesti silloin, kun biojätteen määrä on vähäinen.

Jätehuoltoviranomainen ylläpitää rekisteriä kaikesta kompostoinnista, myös keskustaajaman ulkopuolella tapahtuvasta kompostoinnista, ja suorittaa kompostointitarkastuksia suunnitelmallisesti sekä pistokokein. Tällä tavalla jätehuoltoviranomainen seuraa alueella tapahtuvaa kompostointia.

Vuosina 2021–2025 jätehuoltoviranomainen on tehnyt noin 280 kompostointitarkastusta pientalokiinteistöllä Porvoossa. Kompostori sijaitsee usein jäteastian vieressä tontille johtavan ajoneuvoliittymän välittömässä läheisyydessä, useimmiten alle viiden metrin päässä naapurin rajasta.

Kompostointitarkastuksista saatujen kokemusten perusteella suurin osa kompostoinnista on asianmukaista eikä kompostoinnista aiheudu haittaa ympäristölle tai naapureille, kompostorin sijainnista riippumatta.

Edellä todetun perusteella jätehuoltoviranomainen katsoo, että rakennusjärjestys ehdotuksessa ehdotettu määräys kompostorin vähimmäisetäisyydestä naapurin rajasta (5 m) on epätarkoituksenmukainen ja tarpeeton. Määräys ei perustu havaittuihin haittoihin, vaan vaikeuttaa kompostointia ja siten biojätteen kierrätystä. Tämä olisi vastoin jätelainsäädännön, ympäristöministeriön ja EU:n tavoitteita.

Jätelautakunta esittää, että määräys kompostorin sijoittamisesta vähintään viiden metrin etäisyydelle naapurin rajasta poistetaan rakennusjärjestys ehdotuksesta (41 §:n 41.1). Lause "Alueellisia jätehuoltomääräyksiä on noudatettava" tulee säilyttää omana kappaalenaan, jotta se koskee jätteen keräysvälineitä, jätekatoksia ja -aitauksia sekä kompostoreita (41 §:n 41.1).

Esittelijä	Christine Perjala, jäteasiainpäällikkö / avfallshanteringschef
Päätösehdotus	Jätelautakunta päättää antaa edellä esitettyä lausuntonaan Porvoon kaupungin rakennusjärjestys ehdotuksesta. Pykälä tarkastetaan heti.
Päätös	Jätelautakunta päätti antaa edellä esitettyä lausuntonaan Porvoon kaupungin rakennusjärjestys ehdotuksesta. Pykälä tarkastettiin heti.